

U KARAŠEVU: POBJEDA PROLAZA

Nogometaši Prolaza iz Karaševa pobjedom su zaključili pripremne utakmice uoči početka drugog dijela natjecanja svladavši Minerula iz Dogneče s visokih 8-2.

Nakon što je Minerul poveo na početku utakmice Karaševci su potpuno zagospodarili terenom i ubrzo izjednačili pogotkom Ifke, a zatim su se u strijelce upisali Gera(3), Mateja(2) i Dragija(2). Superiorna igra Prolaza obradovala je mnogobrojnu publiku, a konačni rezultat utakmice je mogao biti i puno veći, no domaći igrači su i u ovoj utakmici promašili bezbroj izglednih prilika.

Posljednja provjera pred nastavak natjecanja uspješno je apsolvirana, a i visoka pobjeda će puno značiti Prolazu na psihološkom planu, jer im je to tek druga pobjeda u pripremnom razdoblju nakon nekoliko izgubljenih utakmica. Igrači su pokazali u ovoj utakmici odličnu formu, a i tjelesno su vrlo dobro pripremljeni, tako da se navijači nadaju pobjedi njihovih miljenika 22. ožujka

u prvom kolu drugog dijela natjecanja. Protiv momčadi iz Ramne trener Karaševaka će na okupu imati i trojicu novopristiglih igrača koji su u zadnje

vrijeme legitimirani: Tincul Cosmin, transferiran iz Anina, te Iulian Drăgan i Cristian David, koji su dovedeni iz druge momčadi.

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik: prof. Milja RADAN
Urednici: Ivan DOBRA; prof. Lina TINKUL;
Daniel LUKAČELA; Slavica MUSELIN
Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN
Adresa: Karaševo, Središnje sjedište ZHR-a
Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925

Redactor principal: prof. Mihai RADAN
Redactori: Ivan DOBRA; prof. Lina TINCUL;
Daniel LUKAČELA; Slavica MUSELIN
Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter și designer: Ljubomir RADAN
Adresa: Carașova, jud. Caraș-Severin,
Sediul central al UCR
Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; Web: www.zhr-ucr.ro

U ovom broju / În acest număr:

PROTESTI RODITELJA...

str. 2
pag. 2

SAU ILIKA

str. 5
pag. 5

MIJO LOVINIĆ

str. 10
pag. 10

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XIII
Broj: 53
ožujak 2009.
Anul: XIII
Nr. 53
martie 2009

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES

Od 24.03. do 27.03.2009. godine održat će se u Dubrovniku redovni godišnji sastanak Središnjeg odbora Hrvatskog Svjetskog Kongresa.

Svjetski Kongres je najveća hrvatska međunarodna nevladina organizacija koja okuplja i povezuje sve demokratski osnovane hrvatske zajednice izvan domovine radi zajedničkog i uspješnijeg djelovanja. Pri tome, povezane organizacije rade zajednički samo ono o čemu se dogovore, dok ostale djelatnosti svaka organizacija obavlja samostalno, prema vlastitim načelima.

Bogati dnevni red ovogodišnjeg sastanka obuhvatit će, između ostalog, rasprave oko prihvaćanja

prijedloga novoga Statuta HSK i rasprave oko prijedloga reorganizacije Radnih odbora HSK. Na istom će sastanku biti predstavljeni sljedeći programi, djelatnosti i način suradnje s Vladom RH, odredit će se datum i način organiziranja sljedećih Hrvatskih Svjetskih Igara i Svjetskog susreta Hrvatske katoličke mladeži. Hrvatsku zajednicu u Rumunjskoj predstavljat će na zasjedanju prof. Milja Radan, u svojstvu predsjednika ZHR i prof. Mikola Gera, u svojstvu generalnog tajnika ZHR.

Uredništvo

U RAVNIKU:

PROTESTI RODITELJA RAVNIČKIH UČENIKA

Problemi za učenike iz Ravnika nastali su u trenutku kada je na ulaznoj porti škole stavljena obavijest Administrativnog odbora Školskog Inspektorata karaševske županije iz 10.02.2009 godine.

U toj se obavijesti naznačuje lupačka općina, lokalno vijeće lupačke općine i škola iz Ravnika, da će početkom sljedeće školske godine, učenici od petog do osmog razreda ravničke škole biti premješteni u klupe škole iz Lupaka. Obavijest se poziva na dopis Ministarstva Odgoja i Istraživanja sa

ih u jednu središnju školu kako bi se napunile klupe i smanjili troškovi, budući da bi u takvoj situaciji jedan nastavnik predavao većem broju učenika. Samo što takvo predavanje ne implicira automatski i poboljšanje učinkovitosti nastavnog procesa, kako to vjeruje Ministarstvo, nego obrnuto.

paku, gdje postoji i znatna rumunjska manjina i gdje se nastava na materinskom jeziku shvaća kao štetna po učenika, taj se zahtjev neće više ispuniti. To je sigurno! U lupačkoj školi, nažalost, pojedinci vode agresivnu kampanju za rumunjizaciju

učenika pripadnika drugih narodnosti. Osim toga, nes-tankom ravničke škole neki će učenici prije izabrati škole iz Ričice, nedvojbeno kvalitetnije od one lupačke, koja se u prošlo vrijeme nije baš iskazala nekim zapaženim rezultatima svojih učenika. Samo što u ričičkim školama nastava se odvija isključivo na rumunjskom jeziku pa vrlo je vjerojatno da će djeca polako početi zaboravljati jezik kojega su naši pradjedovi koristili otprilike 700. godina. Ista opasnost prijeti i učenicima iz klokotičke škole, a u bliskoj budućnosti bi mogao doći red i samoj lupačkoj školi.

To su

brojem 10207 iz 2007. godine koji se odnosi na učinkovitost organiziranja školske mreže s ciljem poboljšanja kvalitete odgojnog i znanstvenog procesa u školama gdje se provodi simultano predavanje zbog malog broja učenika. Nakratko, namjera je Ministarstva prikupiti sve učenike iz obližnjih sela (kojima se osigurava besplatni školski prijevoz) i grupirati

Ovakav potez ministarstva ne uzima u obzir specifičnu situaciju manjinskih škola koje bi se trebale sačuvati i funkcionirati s malim brojem učenika tamo gdje već egzistiraju. Upravo je to i želja roditelja ravničkih učenika koji žele da njihova djeca uče dvojezičnom nastavom i imaju vlastitu školu u rodnom selu. Ako se nastavni proces odvija u Lu-

činjenice koje zanemaruje lupački knez i tamošnje lokalno vijeće, inače žestoki zagovornici komasacije manjinskih škola. Te su činjenice natjerale uznemirene roditelje na čelu s Anom Banak da se obrate direktno glavnom inspek-

nastavak na 3 str.

NAŠE ISTINE

VALJAVICA DJEDA FILIPA GRLIŠTANA

Deda Filip je rođen u Grlištu i tamo je proveo djetinstvo, ali to ga nije spriječilo da 1885. godine napravi valjavicu u Karaševu, gdje je imao brojne prijatelje.

Valjavica je bila smještena u kanjonu rijeke Karaša, otprilike kilometar udaljenosti od Tri vodenice prema Prolazu. Valjavica je funkcionirala negdje do 1937. godine i koristili su je ljudi iz svih karaševskih sela, uglavnom za valjanje klašnja.

Tih godina ovčarstvo je bilo glavno zanimanje Karaševaka, a narodna nošnja je bila pretežno izrađena od vune. Žene su tkale klašnje, vunenu tkaninu su nosile u valjavicu da bi je dotjerale, a nakon toga su na razboju pravile bluze za muškarce, te suknje i kabanice za ovčare. U Valjavi je voda okretala jedan veliki kotač koji je okretao klašnje, a drveni su maljevi udarali klašnje sve dok im nisu imprimirali poželjan oblik.

O valjavici i načinu rada ispričali su mi naši stari koji su je i sami koristili u to vrijeme. Danas, nažalost, nema više nijedne valjavice u

karaševskim selima, a zajedno s njom polako nestaju i suknje, i kabanice, i

narodna nošnja.

Petar Kalina

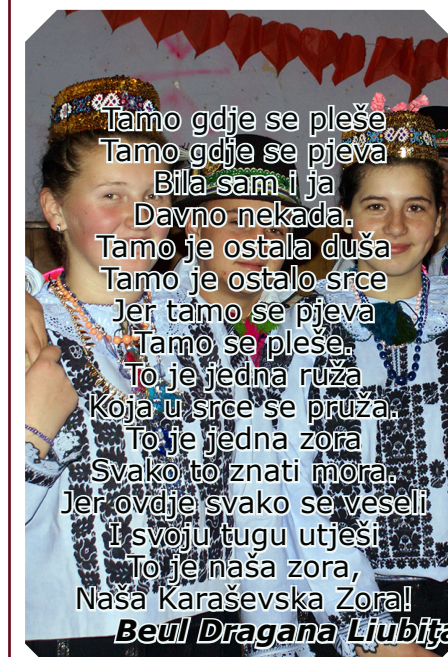
Program za manjine

Novi televizijski program **TV R3** lansiran je **20. listopada 2008. godine** i sadrži emisije posvećene nacionalnim manjima iz Rumunjske.

U okviru tog programa emitira se svakoga utorka, s početkom od 11:45 i kratak **program o hrvatskoj zajednici** u kojemu su prikazane emisije informativnog karaktera o karaševcima, njihovoj tradiciji i običajima.

KARAŠEVSKA ZORA

Tamo gdje se pleše
Tamo gdje se pjeva
Bila sam i ja
Davno nekada.
Tamo je ostala duša
Tamo je ostalo srce
Jer tamo se pjeva
Tamo se pleše.
To je jedna ruža
Koja u srce se pruža.
To je jedna zora
Svako to znati mora.
Jer ovdje svako se veseli
I svoju tugu utješi!
To je naša zora,
Naša Karaševska Zora!
Beul Dragana Liubića

MIJO LOVINIĆ

Rad isusovačkih misionara među Hrvatima, u prošlim vijekovima odvijao se na više načina, već prema socijalnim i političkim prilikama dotičnog vremena i potrebama puka.

Za one Rumunje koji su se koncem 17. st. sjedinili s Katoličkom crkvom, pripremio je i 1726. izdao veliki katekizam na njihovu jeziku pisan ćirilicom. Ti grkokatolici nisu do tad imali takvog priručnika pa je bio koristan svima, posebno njihovim župnicima za poučavanje puka.

Župnik, graditelj i učitelj

Dok je Lovinić iz Temišvara posjećivao banatska sela zapazio je veliko vjersko neznanje i duhovnu zapuštenost Hrvata iz Karašove (Caraşova), koje suvremeni kroničar naziva starosjediocima u onim krajevima. Oni nisu imali ni župnika ni crkve. Od vjerskih istina jedva da su što znali, a razna praznovjerja, gatanja i bezvrijedne običaje obdržavali su kao svete obrede. Premda su još u tursko doba s ponosom isticali da su katolici, s vremenom su ih, zbog suživota s pravoslavnima i drugim inovjercima, zarazile razne zablude. Zato misionar zamoli poglavare da ostanu među svojim sunarodnjacima pa je od 1726. do prerane smrti 1730. njihov župnik i pravi preporoditelj. Kroz četiri godine Karašovane je naučio što treba vjerovati, što činiti a što izbjegavati. Od bacili su razna praznovjerja i zablude, počeli redovito pristupati sakramentima i naučili su osnovne molitve.

Neumorni misionar posvećuje svojem stadu sve svoje vrijeme i ulaže svu snagu, kako je to zapisao kroničar: „Nedjelje i blagdane u godini posvećivao bi sad svetim obredima, sad propovijedima i poučavanju u vjeronauku. Time bi se bavio od ranog jutra do kasne večeri ne ostavljajući za sebe u podne ni četvrt sata da uzme nešto male

hrane. Tek što bi je stavio u usta, već bi se žurio do skupina ljudi ili koliba, razasutih ovamo-onamo... U radne bi ih dane, pogotovo u zimsko doba kad su se zadržavali u kolibicama razasutim po brežuljicima, neprekidno obilazio i mnoge bi sate ugodna čaškanja obogaćivao vrlo korisnim razgovorima. Za njih je osnovao školu i u njoj sam svaki dan poučavao. Sagradio je Mijo svojim Karašovanima

vi mještani, a rijetko bi uzimao meso i toplu hranu. Uglavnom se zadovoljio s nešto hladne hrane i kruha površno ispečena pod pepelom koji je narod zvao „malei“. Upravitelj pokrajine svjedoči za njega: „Gotovo svu noć bi probudio u svetom bdjenju. Češće su ga vidjeli gdje na otvorenom polju, pa i za najžešće zime, kleči na hladnoj zemlji i mnoge sate provodi u molitvi.“ Isti upravitelj često je čuo kako

misionar dugo bičuje svoje mršavo tijelo, a nakon njegove smrti otkrio je da mu je žičani pokornički pojas, kojeg je stalno nosio, već skoro urastao u kožu. Otac Mijo bio je uistinu krepostan čovjek, pa nije čudno što su ga ljudi čitavog kraja voljeli i cijenili. I pravoslavni su rado slušali „svetog oca“, kako su ga nazivali. Sve što je rekao primali su kao

proročku riječ. Mnogi od njih, kad bi ih pitali koje su vjere, odgovarali bi da vjeruju u Boga u koga vjeruje otac Mijo: zar kojoj neistini uči taj muž bez traga grijeha i najsvetijeg života?

Naporni rad bez odmora, neprestani post i pokora, a konačno i nebriga za samog sebe, prerano su skršile misionareve sile. Premda su mu poglavari iz Temišvara poslali skupe lijekove i jednog svećenika da bude uz njega u bolesti, ništa mu više nije moglo pomoći. Do kraja iscrpljen, u teškim bolovima i visokoj temperaturi sasvim smireno preda dušu Bogu kome je nesebično služio cijelog života. Preminuo je 25. siječnja 1730. i uz oplakivanje svojih Karašovana sahranjen je u crkvi koju im je podigao.

Stavio na raspolaganje Marka Dobra.

Preuzeto iz **Glasnika**, 1990. godina, autor **Mijo Korade**.

i veliku skladnu crkvu, prvu u Banatu. Ona je bila zaista njegovo djelo, jer je ne samo pribavio i isposio potrebna sredstva za gradnju, nego je i sam s radnicima kopao temelje, razbijao kamenje, donosio žbuku i cigle, slagao skele i spretno se uključivao u sve poslove kao radnik svake struke. Kada je crkva bila dovršena, pobrinuo se da se iznutra uresi i snabdije svim potrebnim za službu Božju. Pribavio je tri oltara umjetnički izrađena od orahovine, i za njih je od isusovačkog provincijala dobio šest slika, izrađenih od umjetnika u Beču.

Pokornik i svetac

Lovinić se ne samo isticao neprestanim požrtvovnim radom za duhovno dobro svojih vjernika, nego je i sam živio siromašno i trpio tijelo postom i pokorom. Stanovao je u bijednoj kolibici, kakve su imali i njego-

nastavak sa 2 str.

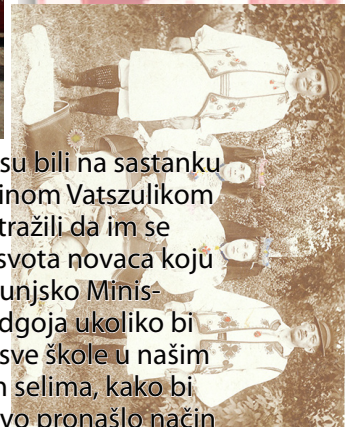
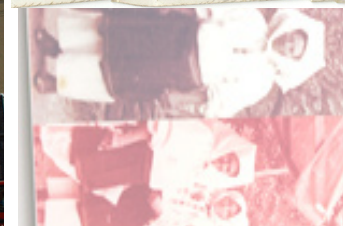
toru, prof. Borisu Vatszuliku i pozovu ga u Rafnik zajedno s ravnateljem lupačke škole, ne bi li ministarstvo odustao od svoje kobne namjere. Inspektor je, izgleda, shvatio ozbiljnost situacije i sutradan osobno odjurio do Ravnika, u prisustvu kneza Marijana Vlasica, kako bi objasnio pobunjenim

Lupak. Jedino ravnatelj lupačke škole nije smatrao potrebnim doći na sastanak u Rafnik. Objasnjene generalnog inspektora nije, međutim, smirilo Ravnicanje. U njihovu pomoć je izašlo Zajedništvo Hrvata čiji su glavni predstavnici prof. Milja Radan i prof. Đuređ Jankov stigli u Ravnik u subotu, sed-

roditeljima da se rumunjski zakon mora dosljedno primijeniti i da, nažalost, nema drugog izbora osim premještanja gimnazijalnog ciklusa u

moga ožujka. Oni su pred okupljenim mnoštvom u ravničkoj školi (inače skoro renovirani objekt koji ispunjava sve uvjete za održavanje nastave) ob-

jasnili da su bili na sastanku s gospodinom Vatszulikom i da su zatražili da im se izračuna svota novaca koju gubi rumunjsko Ministarstvo Odgoja ukoliko bi sačuvalo sve škole u našim hrvatskim selima, kako bi Zajedništvo pronašlo način da se ta šteta nadoknadi. Postoji i namjera da se dio novca zatraži iz Hrvatske, kao pomoć za opstanak hrvatskog jezika u školama iz karaševskih sela. S druge strane, u uredu ministricice odgoja i obrazovanja već stoje molbe revoltiranih roditelja ravničkih i klokotičkih učenika koji traže da se vrate pravni status i uvede dvojezično predavanje u ove dvije školske ustanove. To su zasada konkretni potezi učinjeni protiv kobnog pokušaja Ministarstva da školama iz Ravnika i Klokotiča oduzme pravni status i samim time identitet kojega ova mjesta imaju s osnovnim školama. Sve sad ostaje u rukama Ministarstva Odgoja i Istraživanja i sve ovisi kako će ono odlučiti.

Daniel Lucacela

ZAŠTO POST I MOLITVA?

Ne izgleda li vam čudno da Sv. Crkva na drugu nedjelju korizme, čita evanđelje Isusovoga preobraženja i njegove slave?

Prošlih nedjelja đavao odvodi Isusa na vrlo visoko brdo da ga kuša, da ga kupi za komad kruha – a danas ga odvodi Otac nebeski da ga pred apostolima proglasi učiteljem čovječanstva: « On je sin moj, njega slušajte... »

Prošle nedjelje gladan - a danas on čini sretnog svakoga koga susretne...

Prošle nedjelje pregažen kao crv, a danas silni Bog...

ostala – za nju se treba boriti...treba izdržati...

Na početku svijeta Raj, Adam i Eva – a onda je došla zmijsa...

Izlazak iz Egipta i velika čudesa, mana s neba, otvara se more – poslije se klanjaju volu...

Betlehemska noć puna mira i anđeoske pjesme – onda bijeg u Egipt da ga ne ubiju...

Početak sv. Crkve, Rusalije i čudesa, radost – a onda progonstvo krsćana...

ne pazimo kakav nam je svagdanji život...kakvi smo ljudi...da li moja zla djela i riječi ubijaju i bičuju Isusa u mom srcu (a svi znamo kako on krvari kada ga udaraju na križnjem putu), ili ga moja dobrota poliva, da kao nježni cvijet izraste i ostane u mojoj duši...

Isus je apostole uzimao na stranu da u tišini mole. Evo zato par preporuka:

-molimo i mi svaki dan kad smo sami...divno je biti s Isusom u sobi.
-kaže se da čovjek toliko vrijedi, ko-

Pogled iz kuta

RELIGIJA

U Sv. Pismu su dva veoma važna brda (brega): brdo Tabor i brdo Kalvarija...brdo slave i brdo patnje. Kad je Isus odlazio na ta brda, uvijek je sa sobom uzimao trojicu apostola. On je duboko molio, razgovarao s Ocem nebeskim – međutim, oni su uvijek zaspali!!! Zato se dogodilo da je Isus molio, izdržao patnje, doživio uskrš... Apostoli nisu molili...svi su pobjegli od muke, napuštali misiju, a Petar ga se i odrekao...

U životu se sve velike stvari postižu mukom i patnjom. Nema Tabora bez Golgote. Zato Isus na početku pokazuje svoju slavu...da budemo sigurni da je on pravi Bog...da je nad nama volja Oca nebeskoga...Kao da hoće reći: sreća je u mojim rukama, i ja vam je mogu udjeliti...toliko da ćete zauvijek biti sretni...

Međutim, da bi ta sreća

Početak ženidbe, ljubav i radost – kasnije patnja i prijevara... Početak svećeničkog života, milost i molitva – kasnije padanja, svađe i duševna suša...

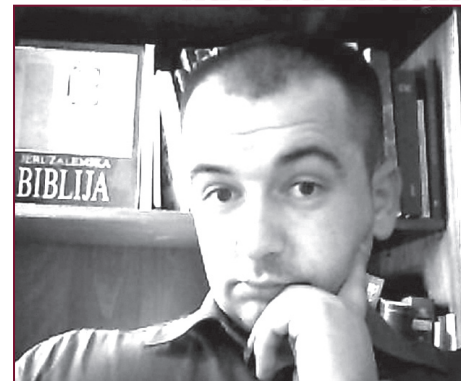
Da se ne bi uplašili koliko je slab kada ga đavao kuša, Isus nam pokazuje i svoju snagu i slavu – a da se ne bi prevarili da je lako ostati sretan i slavan, on nam pokazuje svoju muku...

Isus je s apostolima bio svaki dan. Vidjeli su ga kad su god htjeli. Bio im je kao kruh svagdan, kao majka i otac. Međutim, treba doći do rata...krize...da vidimo koliko je kruh važan... majka treba otići u bolnicu ili umrijeti da vidimo koliko je teško bez nje...

I nama se dogodi da idemo svake Nedjelje kod Isusa na Sv.Misu, da budemo zajedno s njim – ali da

liko puta na dan kaže «Hvala!». Kupi dobar molitvenik, da ti zahvalnost kada moliš uvijek bude lijepa. -nađi sebi mali križ -u postu, molitvi ili dobrom djelu- i nosi ga sad dok si u postu...tada nećeš biti daleko od Isusa kao Petar, nego blizu njega kao Simun Cirenac.

vlč. Davor Lucacela

HRVATSKI NARODNI PREPOROD

Hrvatski narodni i književni preporod naziv je za kulturni i nacionalni pokret koji se razvija na području Hrvatske u razdoblju od 1813. do 1850. pod utjecajem prosvjetiteljstva i romantizma, ali i sličnih pokreta u drugim zemljama Habsburške Monarhije.

U tom razdoblju pojavljuje se i tzv. Ilirski pokret, politički pokret kojemu je cilj bio ujediniti sve Hrvate, a onda i druge južnoslavenske narode u Monarhiji. Ilirski pokret traje od 1835. do 1843. kada dolazi do zabrane Ilirskog imena. To je doba romantizma kada su se rađale moderne nacije pa tako i hrvatska nacionalna svijest koja prije nije postojala. Romantizam odnosno evropski nacionalizam je stvaralački vremenski period mitova odnosno dokazivanja autohtonosti pod svaku cijenu.

Početak 19. st. dolazi do mađarskog pritiska na Hrvatsku, koji se posebno očituje u uvođenju mađarskog jezika kao javnog (do tada je to bio latinski). Godine 1825. na saboru u Požunu Mađari traže uvođenje mađarskog jezika kao obaveznog u nastavi. 1827. sabor usvaja taj prijedlog, ali se paralelno s takvim idejama javljaju glasovi onih Hrvata koji se tome odupiru. U borbu protiv mađarizacije upušta hrvatska mlada inteligencija, na čelu s Ljudevitom Gajem. Isprva su aktualne samo jezične rasprave, ali kasnije to prerasta u jaki nacionalni pokret. Ilirski pokret je djelovao pod utjecajem

slovačkog narodnog preporoditelja Jana Kollara prema kojem su Slaveni podijeljeni na rusko, poljsko, česko i ilirsko narječje, stoga su ilirci djelovali u smislu ujedinjenja svih južnih Slavena. Zapravo, svi južni Slaveni su smatrani potomcima antičkih Ilira. Politički program ilirizma sadržan je u programskom spisu grofa Janka Draškovića, "Disertacija". Osnovni program je zahtjev za hrvatskim kao službenim jezikom te ujedinjenje svih hrvatskih zemalja (uključuje i Slavoniju i Bosnu).

U Hrvatskoj će punih sedam godina trajati silni ilirski zanos i davati ton cjelokupnom narodnom životu. Sve je u tom periodu bilo podvrgnuto ilirskoj ideji: ime naroda i teritorija, jezika i književnosti. Sve je nosilo

ilirsko ime. Ispjevano je mnoštvo pjesama i bezbroj stihova u slavu Velike Ilirije i ilirskog jedinstva. Dolazi do velikog kulturnog prosperiteta: osniva se politička stranka "Ilirska stranka", časopis na hrvatskom jeziku "Novine Hrvatske", prva drama na hrvatskom "Juran i Sofija", autora Ivana Kukuljevića Sakčinskoga, prva hrvatska opera "Ljubav i zloba", autora Vatroslava Lisinskog. Godine 1842. osnovana je Matica ilirska sa zadaćom tiskanja djela stare hrvatske književnosti iz Dubrovnika i Dalmacije.

Ljudevit Gaj

Centralna ličnost ilirskog pokreta. Rođen je 8. srpnja 1809. u Krapini. Nakon završenja gimnazijskog školovanja upisuje studij filozofije u Beču, a potom nastavlja studij u Grazu. Doktorira 1834. u Leipzigu. Još u ranoj mladosti pisao je pjesme, pretežito na njemačkom jeziku, a već 1826. u Karlovcu mu je objavljena knjižica *Die Schlösser bei Krapina* (Tvrdave oko Krapine). Osim što je to prvo njegovo objavljeno djelo također

predstavlja i historijat krapinskog starog grada. Četiri godine kasnije objavio je svoje djelo *Kratka povijest hrvatsko-slavenskog pravopisanja* (Budim, 1830.) u kojem je iznio prijedlog pravopisne reforme hrvatskog jezika na principu da se svaki glas treba pisati samo jednim i uvijek istim slovom. Pravopis je izradio na principima ćirilice kao nacionalnog pisma preuzevši češke dijakritičke znakove (č, š i dr.). godine 1835. pokrenuo je list *Novine hrvatske* (od 1836. *Novine ilirske*) s tjednim književnim prilogom *Danica hrvatska, slavonska i dalmatinska* (od 1836. *Danica ilirska*). Njegov list je tiskan novim pravopisom i štokavskim narječjem s ijekavskim izgovorom. Za ovu inačicu novog pravopisa odlučili su se Gaj, V. Babukić i A. Mažuranić jer su težili tome da spoje staru jezičnu tradiciju s novim jezičnim gibanjima. Naime, štokavski dijalekt ijekavskog izgovora već je rabljen u dubrovačkoj književnosti. Popularnu pjesmu *Još Hrvatska ni propala* piše 1833. godine koja će biti jako dobro prihvaćena u hrvatskom narodu.

Još Hrvatska ni propala

Još Hrvatska ni propala dok mi živimo,
visoko se bude stala kad ju zbudimo.
Ak je dugo tvrdo spala, jača hoće bit,
ak je sada u snu mala, će se prostranit.
Hura! nek se ori i hrvatski govori!
Ni li skoro skrajnje vrijeme da nju zvisimo,

ter da stransko teško breme iz nas bacimo?

Stari smo i mi Hrvati, nismo zabili da smo vaši pravi brati, zlo prebavili. Hura! nek se ori i hrvatski govori! Oj, Hrvati braćo mila, čujte našu riječ, razdružiti nas neće sila baš nikakva već!

Nas je nekad jedna majka draga rodila, hrvatskim nas, Bog joj plati, mlijekom dojila.

Hura! nek se ori i hrvatski govori!

Daniel Lucacela

DUNĂREA LACOMĂ

Dunărea lacomă sau eu neglijent? Aceasta-i întrebarea care nu ma lasă să adorm aproape în fiecare seară, când îmi aduc aminte, cu multă amărăciune, ce mi s-a întâmplat la ultima mea ieșire pe Clisura Dunării, la un pescuit din barcă, cu colegii din tagmă.

M-am gândit că împărtaşind nefericita întâmplare și altor pescari, voi reuși să trec mai ușor peste durerea care mă apasă pe suflet ori de câte ori îmi aduc aminte de ghinionul de care am avut parte la ultima ieșire pe Dunăre. Căldura fiind foarte mare, pe 20 iunie anul trecut, cred că pica într-o vineri, am hotărât împreună cu colegii de breaslă să plecăm după-masa și să pescuim până seara târziu și la primele ore ale dimineții, fiindcă era mai răcoare. Eu locuiesc la sat și cum râul îmi trece prin fața casei am făcut rost de pești mici, pentru momeală, iar ca să ne încercăm norocul la somn, am fost nevoit să sap pentru câteva coropișnițe. Pe drum, am oprit într-un loc cunoscut, de toți pescarii de pe Clisura Dunării, ca fiind cel mai bun pentru căutarea de râme mari și negre, vorba unui prieten: "dintr-alea care se culcă cu șerpil", la care nu prea pun botul somoteii.

Odată ajunși, ne-am grăbit să umplem barca cu ustensile și cu cele necesare pescuitului din barcă. După ce am ieșit în larg ne-am oprit pe o insulă micuță, în zona Baziașului la intrarea fluviului în țară. Am pus fiecare câte un băț pentru somn la rămă și coropișniță, iar cu celelalte bețe am început să căutăm șalaul, domnul doctor la twister, iar eu cu domnul colonel la montură cu pește mic.

Am pescuit până s-a întunecat, însă nu am reușit să luam nimic la fix, iar la montură un singur șalău. Am învinovățit apa fluviului care era prea limpede și prea caldă, sperând însă să-i

luăm la vobler la noapte deoarece era lună plină. După ce am venit cu barca la mal, domnul colonel s-a dus la culcare, iar noi ne-am dus puțin mai sus în satul vecin, unde știam un loc bun de pescuit șalău noaptea, la vobler. Am pescuit vreo două ore în zadar după care ne-am dus și noi la culcare.

A doua zi ne-am trezit dimineața devreme și am mers să pescuim tot la vobler, în același loc unde am dat și noaptea precedentă. Eu am reușit să prind un șalău, iar domnul doctor doi, pe care i-a și păstrat fiindcă erau mai mari, aproape de un kilogram. Apoi am plecat spre casa lui nea Ion, în grădina căruia era ancorată barca. L-am luat și pe domnul colonel și am plecat iar în larg, spre insulă.

Pescuiam câte doi în fiecare barcă. Eu eram în echipă cu doctorul, iar colonelul cu nea Ion, gazda noastră. Odată ajunși pe insulă trebuia să ne

ancorăm barca. Am aruncat ancora și-o priveam cum se îndepărta de barcă. A zburat vreo 10-12 metri, dar unul din ultimele „colace”, de la sfoara cu care era legată, a agățat unul dintre bețele gata echipate de pescuit ale domnului doctor, aruncând-o

în apa Dunării, unde s-a scufundat cu o viteză de necrezut. În următoarele 2-3 ore pur și simplu am amuțit fiindcă știam că este vorba de o undiță echipată cu lanșetă și mulineta care nu prea este la îndemâna oricărui pescar de rând.

Deși domnul doctor se străduia să mă consoleze cu vorba, nu prea mi-a ajutat deoarece știam că un pescar sportiv, care pescuiește de aproape 5 ani de zile din barcă, nu are voie să facă o asemenea greșală. Ne-am întors la mal înainte de prânz. Deși nu mai avea mare importanță, eu am fost cel care a prins peștele cel mai mare, un șalău de vreo 2,5 kg. La final, „ca să se sature” Dunărea lacomă, a trebuit să-mi înghită și ochelarii polaroizi comandați din S.U.A., de care am uitat că sunt puși pe ochi, când am sărit în apă să fac o baie. Așadar, dragi pescari aveți mare grijă și fiți foarte atenți când pescuiți pe Dunăre. Vă doresc multă sănătate și fir intins, iar nimănui să nu i se întâmple ce mi s-a întâmplat și mie.

Petru Miloș

SAU ILIKA

Sau Ilika ima 12 godina i živi u Karaševu na kućnom broju 743. Shodno životnoj dobi on bi danas trebao pohađati četvrti razred osnovne škole, kako to rade svi njegovi istogodišnjaci.

Ilika nije završio ni prvi razred, jer je već tada odlučio odustati od školovanja. U međuvremenu je uglavnom boravio na ulici ili u nekom karaševskom kafiću kada bi mu konobar to dopustio, ali najviše vremena je gubio po centru Karaševa, između komandine zgrade, crkve i zgrade Zajedništva, sav moka i prljav, često s cigaretom u ruci. Zbunjuje činjenica da u svom tom vremenu nijedan kompetentni faktor nije pokušao vratiti Iliku u školske klupe.

No najveći problem po Iliku nastaje kada se u kasne noćne sate mora vratiti doma, na kućni broj 743. Nije da se boji mraka, on je već davno prebrodio tu fobiju, plaši se, međutim, stravične slike koja ga očekuje kad stigne kući. Ta je kućica zapravo osmokvadratna nehygienička sobica gdje, osim Ilike, žive ispod svake linije siromaštva još petero

primanja ili bilo koje druge vrste socijalne pomoći koja bi mu mogla

i preferira zadržati se do kasno u noć u toplini karaševskih kafića. On je

tamo već sklopio brojna prijateljstva. Štoviše, Iliku inače svi znaju i osjetljivi su na njegove životne patnje kao i na patnje njegove obitelji. Ako, ipak, postoji netko tko još nije upoznao egzistencijalnu Ilikinu dramu to je onda socijalni radnik koji je zapošljen u komandi upravo da identifikira, procjeni i pomogne slučajevima kakvi su Ilika i njegova obitelj. S tim više što Ilika najviše vremena provodi baš ispred komande, pred prozorom ureda u kojemu svoje radno vrijeme provodi socijalni radnik.

P.S. Nakon što je Zajedništvo podsjetilo karaševskog kneza o

dramatičnoj situaciji obitelji Sau i objavilo na oglasnoj ploči slike koje prikazuje uvjete u kojima žive članovi obitelji, odmah su odgovorili čimbenici otišli na lice mjesta da ustanove realno stanje. Koja je njihova procjena i kako će riješiti ovaj slučaj pokazat će vreme.

Uredništvo

članova obitelji, od kojih troje maloljetnika. Nema u toj sobici topline ili mjesta za sve članove obitelji, nema čiste vode, struje ili nečega što bi zadovoljilo elementarne životne potrebe. Miševi, glad i bolest na sve strane, svugdje razbacana posteljina, prljavo rublje i odjeća. Nijedan član obitelji nema novčanih

napraviti život podnošljivijim, maloljetnici ne primaju dječju alokaciju, a dvomjesečna bebica nema niti rodni list. Za takvo stanje stvari maloljetnici mogu okriviti bezbrižne roditelje, a svi zajedno lošu sudbinu ili nemarnu komandinu socijalnu službu.

Sasvim je razumljivo zašto Ilika okljeva ići kući kad padne mrak

O ZI LA BUCUREȘTI

Pe 11 februarie 2009, un autocar plin cu suporterii carașoveni ai reprezentativei Croačije s-a deplasat la București pentru a susține formația favorită la meciul amical împotriva echipei naționale a României, pe stadionul din Ghencea.

Autocarul a fost pus la dispozicije de către Uniunea Croaților din România, iar biletele pentru meci au fost procurate de către Ambasada Croačije din București.

Suporterii au pletat din Carașova marți seara și au ajuns la București a doua zi. Aici, cei 50 de suporterii carașoveni s-au plimbat prin centul Bucureștiului, au făcut fotografii în Piața Unirii și au vizitat sediul Patriarhiei Române. O surpriză de proporții a venit din partea profesorului Mihai Radan, reprezentantul croaților în Parlamentul României, care a invitat grupul să viziteze Palatul Parlamentului, un edificiu colosal cu o suprafață de 330.000 de metri pătrați, situat pe locul doi în lume după clădirea Pentagonului. Pe fața tuturor vizitatorilor se putea citi respectul și admirația față de această construcție impunătoare construită în „epoca de aur” a dictaturii comuniste. După vizitarea edificului, grupul de suporterii a servit și prânzul în Casa Poporului, alături de deputatul croaților și alți demnitari ai statului.

O altă surpriză la fel de plăcută a fost întâlnirea în centul capitalei cu suporterii din Croația, după care cele două galerii s-au îndreptat împreună spre stadionul din Ghencea, escortate de două microbuze ale jandarmilor.

75, după ce Marica a deschis scorul în minutul 22. E demnă de remarcă și revenirea pe teren a lui Eduardo, atacantul de origine braziliană al croaților, după un an de absență de pe gazon, cauzată de o dublă fractură la picior.

Spre bucuria suporterilor croați, echipa națională a Croačije a câștigat în fața României cu scorul 2-1 prin golurile marcate de Rakitić în minutul 28, și Kranjčar în minutul

Înainte începerii meciului s-a ținut un moment de reculegere în memoria handbalistului Marian Cozma, ucis în Ungaria, iar cele două echipe au evoluat cu banderole negre pe braț. După minutul de reculegere, Cozma a fost aplaudat în picioare de tot stadionul, în timp ce pe tabela de marcaj rulau imagini cu el. La meci au asistat 8.000 de spectatori dintre care aproximativ 300 au fost fani croați. Atât suporterii români cât și cei croați au aprins fumigene și torțe în timpul meciului.

Pentru ambele echipe acesta a fost ultimul meci de pregătire dinaintea confruntărilor din grupe pentru calificarea la Campionatul Mondial din 2010. România rămâne fără victorie în fața Croačiei în istoria confruntărilor directe. Până acum, în cele 4 întâlniri, s-au consemnat 3 victorii ale croaților și un rezultat de egalitate, care datează din 1942.

Redacția

FAŠANKE

Pokladni utorak, koji se održava prije pepelnice ili čiste srijede, je možda dan kojega naša mladež očekuje s najvećim nestrpljenjem u čitavoj godini.

Pripreme za ovaj dan počinju čak od nedjelje, kada se djevojke i dječaci okupljaju kako bi se dogovarali oko kostima i maski koje će nositi za vrijeme fašanka.

Na pokladnom utorku su protstavljaju se dvije tradicije. Jedna je crkvena, a vuče korijene još iz srednjega vijeka kada se ustalilo pravilo da svećenici na taj dan poste. Od tada nam dolazi i riječ „karneval” koji u prijevodu iz talijanskog bi značio zbogom mesu (carni vale = zbogom mesu). Druga je ona tradicija koja se slavi u puku i koja je poganskog porijekla. Još od davnina slavilo se zamjenjivanje zime sa proljetnim dobom pa su ljudi koristili raznorazne maske kako bi uplašili i otjerali zle duhove što dalje od mjesta gdje su živjeli. Za nas katolike, ovaj je dan važan jer je on posljedni dan prije početka korizme. Ali kako tek od sutra slijedi šestotjedno razdoblje posta, utorak ostaje od jutra pa sve do kasno navečer otvoren zabavi i ludovanju. Na ovom danu gotovo je sve dopušteno: veselje, dobra volja, sva vrsta jela i pića. Po svim našim selima, a pogotovo u Rafniku, možeš vidjeti kostimirane i zastrašujući maskirane mladiće koje plaše malu djecu ili traže novac od prolaznika.

U najnovije vrijeme, organizirane grupice maskiranih mladića počele su posjećivati, pored rodnog sela, i ostala karaševska sela kako bi se pridružili tamošnjim maškeratama. Svake godine, na ovaj dan, škola iz Klokotiča organizira u lokalnom Domu kulture, igru (ples) za djecu iz vrtića pa sve do osmog razreda

osnovne škole, a pozvana su na karneval i sva djeca iz općine Lupak. Organizatori ove manifestacije su odgojitelji, učitelji i profesori svih škola općine Lupak. Sudeći po velikom broju djece koja su se odazvala pozivu ove godine, moglo bi se reći da će ova manifestacija prerasti u tradiciju koja se zove „mišići”.

Daniel Lucacela